

קבוצה ג': 3 משקים באזור „השירות” עם פחות מ-3% שומן, ומרווח ימים מההמלטה עד להתעברות נמוך מהממוצע של 88.2 ימים (אחרי ניכוי הפרות שהתעברו >150 יום) בשנת תש”ל.

ה מ ש ק	% שומן	ימים עד להתעברות
כיסופים	2.88	81.2
אורים	2.85	83.3
מגן	2.82	78.6
הממוצע במרחב „השירות”		88.2

קבוצה ד': 6 משקים עם % שומן גבוה מ-3.3%, ובהם מרווח ימים מההמלטה עד להתעברות גדול מהממוצע, שהוא 88.2 ימים.

ה מ ש ק	% שומן	ימים עד להתעברות
דורות	3.44	92.6
בית-קמה	3.39	90.4
גבים	3.34	91.0
משואות-יצחק	3.32	92.0
משמר הנגב	3.31	92.0
נען	3.35	89.9
הממוצע במרחב „השירות”		88.2

סיכום: המטרה היא רווחיות הענף, ובראש הגורמים להשגתה ניצב האדם, הגורם האנושי. עתידה וקיומה של כל רפת תלויים בצוות הנושא אותה. רפת עם % שומן נמוך ובה צוות עובדים מסור ובעל ידע תוכל בנקל להעלות את אחוז השומן, אם וכאשר התנאים הכלכליים יחייבו זאת. אבל לרפת בלי רפתנים אפילו 5% שומן לא יעזרו לה להמשיך ולהתקיים.

עזרא צמרי, מרחביה
אפריל 1972

עצמם (מתוך דו"ח של האגודות להזרעה, וספר העדר).

קבוצה א': 6 משקים במרחב „און” עם פחות מ-3% שומן והם בולטים בהתעברות מעל ה-ממוצע של משקי „און” (הממוצע בתשל”א 40.1% לפי בדיקת הריון, פרות בלבד).

ה מ ש ק	% שומן	% התעברות פרות
עין-גב	2.59	45.0
עין-השופט	2.99	42.4
געש	2.94	45.4
דגניה ב'	2.97	42.4
מעגן	2.83	44.1
תל-קציר	2.94	50.0
הממוצע במשקי „און”		40.1

קבוצה ב': 8 משקים במרחב „און” עם יותר מ-3.3% שומן, ובאלה ההתעברות נמוכה מה-ממוצע (40.1), ביניהם עדר אחד עם כשלושה וחצי אחוז שומן אשר התחסל! *משמע — אחוז שומן לבדו איננו סגולה לאריכות ימים.

ה מ ש ק	% שומן	% התעברות פרות
עין-המפרץ	3.33	36.1
מזרע	3.32	38.1
שריד	3.38	35.9
כפר החורש	3.47	36.6
שמרת	3.31	32.7
מעברות	3.40	31.6
איילת השחר	3.33	36.9
להבות הבשן*	3.44	32.9
הממוצע במשקי „און”		40.1

האמנם רק קצרת הכסף?

(השגות על דברי ח. בן-יעקב, מזכיר „און”)

חלב, שפוגמים — לדבריו — בבריאות הבהמה, המתבטאת בירידה באחוז השומן, בפוריות לקויה, ועוד.

גם אני בדעה שתגובות גבוהות אינן המטרה היחידה בטיפוח, ויש להחשיב גם גורמים אחרים,

בחברת האחרונה — 119 של „משק הבקר והחלב” השיג הח' ח. בן-יעקב על ההצלחה המדומה בעליית התגובה הממוצעת השנתית בחלב לפרה, ללא עלייה מקבילה באחוז השומן. המשיג רואה פגם ברדיפה אחר שיאים בתגובות

האונים מול גל התייחמויות של פרות מתקשות בהתעברות, שלהכעיס חזרו להתייחס תמיד בשבת. כעת, עם השימוש בזירמה קפואה, נסתם הגולל על אמצעי זה.

ב. נעזרנו גם בפר עזר, אבל הוא מוגבל ביכולתו ואי אפשר לנצל יותר מדי עגל צעיר. פרט לזה, זוהי גם התעסקות נוספת לעובדים בשבתות, והם אינם ששים כלל להוסיף על מכסת עבודת יומם.

נשארת הברירה להתקשר עם מזריע של האגור-דה, וזהו הכרח לא יגונה. אנחנו נוהגים ב"צער בעלי חיים" מעבר לחשבון הכדאיות הכספית. אנחנו מאכילים את הבהמה, דואגים למצע מר-פד, חולבים אותה, ומדוע נגרע מצורכי הרבייה שלה?

אפשר להבין לרוחו של מזכיר „און“, שאיננו מעוניין בעבודת המזריעים ביום המנוחה שלהם, אבל בהטפת מוסר לא נמצא פיתרון לבעיה.

רופאי „החקלאית“ מצאו דרך נאותה לקיים את השירות הרפואי בשבתות ע"י תורנות. ועד שלא ימצא פיתרון נאות גם להזרעה, תתקיים בעיה זאת במשק ותצוף מדי פעם מחדש.

ד"ר גור, מולדת

כגון: מתכונת החלבון והשומן, מהירות הגדילה, פוריות, מבנה הגוף והעטין, אך לצערנו הדברים אינם פשוטים כל כך. עדר בתנובה נמוכה אינו טוב תמיד מבחינות אחרות. שיפור המימשק מביא לרוב שיפור גם בשטחים אחרים.

נוכחנו בזאת אצלנו. כאשר שיפרנו את תנאי המימשק, הנהגנו הזנה יעילה ובירור מכוון עלתה התנובה וגם אחוז השומן, אשר תלוי גם בגורמים תורשתיים. ע"י זיווג מכוון עם פרים עתירי שומן אפשר לשפר הרבה. אשר לפוריות, ישנם עדרים בעלי ותק בטיפול של צוות בוקרים מסור, וגם באלה נאבקים בפוריות לקויה.

במצב זה מוצדקת נקיטת כל האמצעים, כדי לשפר את המצב, ובכללם — הזרעות בעיתן. כל השנים אנו מתלבטים בבעיית הפרות המתייחסות דווקא בשבת, או יותר נכון בערב שבת, והן מזרעות רק ביום הראשון, סמוך לשעות צהריים. אפשר כמובן, להביא הוכחות סטטיסטיות ממש-קים שונים, אך אין בהן נחמה וישועה.

אנחנו ניסינו בצורות שונות למצוא תרופה למכה זו:

א. בהזרעה עצמית ע"י חבר המשק. ההצלחה — אמנם — לא היתה מרובה, אך לכל הפחות היתה בה משום הרגעת המצפון והרגשת חוסר

ה ע ר ו ת מ מ ר ח ק י מ

3.33% שומן בתחלובה של 4,800 ק"ג אין מן הראיה ואין להתגאות בה, רק תנובה גבוהה מב-טיחה פרנסה ופיתוח בהמה לייצוא;

ג. הסיכום מוליך להנחה, שקיים ליקוי מסוים — קטן בוודאי — שטעון תיקון, ואפשר לקיים 3.3%—3.4% שומן;

ד. בעולם הרחב — וגם בישראל — קיימת נטייה נגד שומן רווי וההתפתחות הולכת לצריכת מוצרי חלב דלי שומן. האם לא הגיע עוד הזמן להחשיב יותר את המח"ש (מוצקים חסרי שומן), שכבר הזכרתי בהזדמנות קודמת, ועליהם לבסס את התשלום בעד החלב. ההישג העולה על 200 ק"ג שומן בעדרים גדולים מכובד מאוד, אבל נראה לי, שחקלאי ישראל מסוגלים להגיע להי-

מר נחמן ברמן, ניו-זילנד, מבקש להעיר על כמה נושאים שהתפרסמו בחוברת 117, והם:

1. סיכומי ביקורת החלב;
2. גודל עדר החולבות;
3. אספסת (על נושא זה במדור הזנה).
1. הסיכום לביקורת החלב בשנת תשל"א מאלף מאוד. הגיע הזמן לנתח את כל הגורמים בייצור החלב באופן יסודי ולהשתית עליהם את מגמות הפיתוח וההדרכה בעתיד. מהסיכום אנו למדים:

- א. קיים ממוצע מסוים בייצור השומן אצל הפרה הישראלית, הנע בין 240 ל-280 ק"ג בשנה;
- ב. הסיכום מפרץ את הדעה, שהרדיפה אחר תנובה גבוהה מורידה בהכרח את השומן. ב-